

# વરસાદના કેર બાદ હવે સુપર અલ નીનો હજારોના જીવ લે તેવી સંભાવના

માનવજાત આજે ટેકનોલોજી અને વિજ્ઞાનના શિખરે બેઠી હોવાનો ગર્વ અનુભવે છે, પરંતુ પ્રકૃતિના રૌદ્ર સ્વરૂપ સામે તે હજુ પણ કેટલી વામણી છે, તેનું વધુ એક ભયાનક ઉદાહરણ આપણી સામે આવી રહ્યું છે. તાવેતરમાં ૧ હવામાન નિષ્ણાતો અને સંશોધકો દ્વારા એક અત્યંત ચિંતાજનક રિપોર્ટ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે, જે સ્પષ્ટ દર્શાવે છે કે આગામી મહિનાઓમાં ‘સુપર અલ નીનો’ની અસરથી આફ્રિકા પંડના સાહેલ ક્ષેત્રમાં ભયાનહ અને કાળઝાળ ગરમી પડવાની છે. આ માત્ર આકરી ગરમીની સાદી આગાહી નથી, પરંતુ તે હજારો નિર્દોષ લોકોના મોતનું આગોતરું ફરમાન છે. સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬ થી ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૭ વચ્ચેના માત્ર ૭ મહિનાના સમયગાળામાં નાળજીરૂચી, સુદાન, નાઇજર અને ચાડમાં અંદાજે ૬૬,૮૦૦ જેટલા વધારાના મૃત્યુ થવાની દહેશત છે. આ આંકડો કોઈપણ સંવેદનશીલ

માનવીને ડેંઢોળવા માટે પૂરતો છે. સહારા રણની દક્ષિણે આવેલો સાહેલ પ્રદેશ ભૌગોલિક રીતે ૧ અત્યંત કઠોર વાતાવરણ ધરાવે છે. પરંતુ આ વખતના સુપર અલ નીનોને કારણે અહીં પરિસ્થિતિ સંપૂર્ણપણે કાબૂ બહાર જવાની છે. સંશોધનો મુજબ, એકલા નાઇજીરીયામાં ૩૧,૪૦૦ લોકો ગરમીનો ભોગ બની શકે છે. આ ઉપરાંત સુદાનમાં ૧૭,૫૦૦, નાઇજરમાં ૧૦,૦૦૦ અને ચાડમાં ૮,૦૦૦ લોકો જીવ ગુમાવી શકે છે. આ માત્ર આંકડાઓ નથી; આ યોવા પરિવારોની કહાની છે જેમના ઘરના મોભી, નાના ભૂતકાંચો કે વૃદ્ધો ગરમીની વૂમાં શેકાઈને તરફંડીને જીવ ગુમાવશે. યુરોપિયન સેન્ટર ફોર મીડિયમ-રેન્જ વેધર ફોરકાસ્ટ્સના ડેટા અને ૧૯૯૬ થી ર૦૨૫ સુધીના ઐતિહાસિક તાપમાન અને મૃત્યુદરના અભ્યાસ પરથી તારવેલા આ આંકડા સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે આ આફત અણધારી

નથી, પરંતુ આપણી નજર સમક્ષ આકાર લઈ રહેલો એક વિશાળ ૧ળવાયુ હત્યાકાંડ છે. જ્યારે પશ્ચિમી કે વિકસિત દેશોમાં તાપમાનનો પારો ઊંચકાય છે, ત્યારે લોકો એર કન્ડિશનર ચાલુ કરીને કે ઠંડા રથળોએ આશ્રય લઈને પોતાનો બચાવ કરી લે છે. પરંતુ આફ્રિકાના આ ગરીબ દેશોમાં વાસ્તવિકતા અત્યંત ડરામણી છે. ગરમીને મ્હાત આપવા માટે સૌથી પ્રાથમિક ૧રૂંચિયાત વીજળી છે, જેથી પંખા કે કુલર ચલાવી શકાય. પરંતુ આશ્ચર્યજનક અને દુઃખદ હકીકત એ છે કે વર્ષ ૨૦૨૪ના આંકડા મુજબ નાઇજરમાં માત્ર ૨૧ ટકા અને ચાડમાં માંડ ૧૩ ટકા લોકો પાસે ૧ વીજળીની સુવિધા ઉપલબ્ધ હતી. નાઇજીરીયા ભલે આર્થિક રીતે થોડું મોટું અર્થતંત્ર હોય, પરંતુ ત્યાં પણ વીજળીની કાયમી અને મોટી અછત રહેલી છે. સુદાનની વાત કરીએ તો ત્યાં ચાલી રહેલા યુદ્ધ અને આંતરિક સંઘર્ષે દેશના પાયાના માળખાને અને વીજળી વ્યવસ્થાને સંપૂર્ણપણે બેધાન મેળાન કરી નાખી છે. આવી સ્થિતિમાં જ્યારે આકાશમાંથી આગ વરસતી હોય, ત્યારે લોકો માટે ઘરની અંદર છુપાઈને ગરમીથી બચવું પણ એટલું ૧ મુશ્કેલ બની જાય છે. ગરીબી એટલી હદે વ્યાપેલી છે કે લોકો માટે બે ટેંકના ભોજનનો જુગાડ કરવો ૧ મુશ્કેલ હોય છે, ત્યાં ઠંડકના સાધનો

ખરીદવા એ તો તેમના માટે એક અશક્ય સ્વાન સમાન છે. આથી, આ ૬૬,૮૦૦ મૃત્યુ પાછળ માત્ર ઔદ્યોગિકીકરણ અને કાર્બન ડિસ્ર્જનને કારણે પૃથ્વીનું સરેરાશ તાપમાન એટલું વધી ગયું છે કે હવે આ કુદરતી પ્રક્રિયાઓ ‘સુપર’ અને અત્યંત વિનાશક બની ગઈ છે. અહીં સૌથી મોટી વકોક્તિ અને અભ્યાય એ છે કે આફ્રિકાના જે દેશો આ ઐતિહાસિક ગરમીનો સૌથી ખરાબ રીતે ભોગ બનવાના છે, તેમનો વૈશ્વિક ગ્રીનહાઉસ ગેસ ડિસ્ર્જનમાં ફાળો નહિવત છે. આબોહવા પરિવર્તન માટે મુખ્યત્વે વિકસિત દેશો જવાબદાર છે, પરંતુ તેની સૌથી મોટી અને આકરી કિંમત ગરીબ દેશોના નિર્દોષ નાગરિકોએ પોતાના પ્રાણ આપીને ચૂકવવી પડી રહી છે. આ માત્ર પર્યાવરણનો મુદ્દો નથી, આ વૈશ્વિક સ્તરે માનવાધિકાર અને ‘કલાઈમેટ ૧સ્ટિસ’ નો ગંભીર મુદ્દો છે.

સંશોધકોએ આપેલી આ ચેતવણી માત્ર નિરાશ થવા કે ડરવા માટે નથી, પરંતુ સફળતા ૧બગવા અને આગોતરી તૈયારીઓ કરવા માટે છે. ૧ો સરકારો, સ્થાનિક વહીવટીતંત્ર અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ સહાય પૂરી પાડવી જોઈએ. સુપર અલ નીનોની આ ચેતવણીને હળવાશથી લેવી એ માનવાતા વિરુદ્ધનો ગુનો ગણાશે. યોગ્ય આગોતરી તૈયારીઓ અને સામૂહિક ઘટચાશકિત ૧ હજારો જિંદગીઓને બચાવી શકશે.

સુપર અલ નીનો એ પ્રશાંત મહાસાગરમાં તાપમાન વધવાની

માહિતી પૂરી પાડવી જોઈએ જેથી તેઓ સાવચેત રહી શકે. ખુલ્લામાં કામ કરતા લોકો માટે દિવસની ટોચની ગરમીના કલાકોમાં કામ કરવા પર નિયંત્રણ મૂકવું જોઈએ અને કામનો સમય વહેલી સવારે કે મોડી સાંજે કરવો જોઈએ. ઉચ્ચ ૧ોખમવાળા વિસ્તારોમાં લોકોને આશ્રય આપવા માટે હંગામી ઠંડક કેન્દ્રો અને પીવાના પાણીની પરબ ઊભી કરવી જોઈએ. હોસ્પિટલોમાં દર્દીઓનો ઘસારો વધવાનો છે, તેથી અત્યારથી ૧ વધારાનો મેડિકલ સ્ટાફ, આવશ્યક દવાઓ, અને પૂરતો પુરવઠો સંગ્રહિત કરવો જોઈએ. આફ્રિકા પર તોળાઈ રહેલું આ સંકટ સમગ્ર માનવજાત માટે એક લાલચની સમાન છે. ભારત સહિત વિશ્વના અલ્પ દેશોએ પણ આમાંથી બોધપાઠ લેવાની ૧રૂર છે, કારણ કે આબોહવા પરિવર્તનની અસરો કોઈ ભૌગોલિક સરહદો ખોતી નથી. આજે ૧ે આફત આફ્રિકાના આંગણે છે, તે આતંતીકાલે વિશ્વના કોઈપણ ખૂણે દસ્તક દઈ શકે છે. આફ્રિકાના દેશોને આ સંકટમાંથી ઉગારવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સમુદાયે તાત્કાલિક સહાય પૂરી પાડવી જોઈએ. સુપર અલ નીનોની આ ચેતવણીને હળવાશથી લેવી એ માનવાતા વિરુદ્ધનો ગુનો ગણાશે. યોગ્ય આગોતરી તૈયારીઓ અને સામૂહિક ઘટચાશકિત ૧ હજારો જિંદગીઓને બચાવી શકશે.

# ધનરાજ નથવાણીની પોલિટિક્સમાં એન્ટ્રી

**પ્રાદેશિક પક્ષો એક થઈ શકે?**

ઈન્ડિયા ગઠબંધનની બેઠક મળી એને એમાં રૂઝ પક્ષોના પ્રતિનિધિઓ ઉપસ્થિત રહ્યાં. આપ અને ડીએમકે સહિતના કેટલાક પક્ષોએ દૂરી બનાવી. એનો અર્થ એ થયો કે હજુ ભાજપ સામે વિપક્ષો એક થઈ શકતા નથી. એક સમયે ભાજપ સામે વિપક્ષો એક થઈ શકતા હતા અને ભાજપને વર્ષો સુધી સત્તાથી દૂર રાખી શક્યા હતા પણ નરેન્દ્ર મોદી દિલ્હી પહોંચ્યા પછી આ ચિત્ર બદલાઈ ગયું છે. કારણ એ છે કે, ભાજપની સત્તાનો વ્યાપ આજે રંઠથી વધુ રાજ્યો સુધી પહોંચ્યો છે. કાં તો એ પ્રાદેશિક પક્ષને સાથે રાખે છે અથવા એની સાથે રહી સત્તા મેળવે છે. આવા દાખલા અહીં અનેક છે.

પ્રાદેશિક પક્ષોના નેતાઓ એક થઈ શકતા નથી એનાં એકથી વધુ કારણ છે. એક તો એમને પોતાના રાજ્યને સત્તા મેળવવી છે અથવા તો જાળવી રાખવી છે. બીજું કે, રાષ્ટ્રીય સ્તરે પહોંચવું તો છે પણ એમની પાસે નેટવર્ક અને નાણાં બંને નથી. બીજું કે, ભાજપ કે કેન્દ્ર સરકારનો રૂર રહે છે કે, એ કોઈ કેસમાં ફસાવી દેશે.

હવે વાત કરીએ ઈન્ડિયાની બેઠકનો. રૂઝ પક્ષો હાજર રહ્યા એ સારી નિશાની છે. બંગાળમાં જે રીતે ભાજપ સામે પછડાટ ખાપી અને પક્ષ તૂટ્યો એનાથી બંગાળની વાઘણનાં નહોર ભુક્ષા થઈ ગયા છે. કોંગ્રેસ સાથે બેઠવું એમની મજબૂરી છે. અરે! એમણે તો હવે બંગાળમાં ડાબેરીઓનો સંપર્ક કરવાનો પક્ષ પ્રયાસ કર્યો છે પણ ડાબેરીઓ હજુ દૂરી રાખે છે.

બુધવારની બેઠકમાં મમતા બેનરજી અને સોનિયા ગાંધી સાથે બેઠેલાં જોવા મળ્યાં હતાં. તેમની પાસે જ રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસ પાર્ટી (એનસીપી-એસપી)નાં સાંસદ સુપ્રિયા સુલે પણ હાજર હતાં. જો કે, આ પહેલો અવસર નથી, અગાઉ પણ આવું બન્યું છે પણ વાત એનાથી આગળ વધતી નથી. બધાની કોઈ ને કોઈ મજબૂરી છે એ કારણે બેઠકમાં સાથે બધા બેસે છે. જો કે, ઘણા સવાલ હજુજ અનુત્તર છે. જેમ કે, ઈન્ડિયાને ચહેરો કોણ? અને પત્રકારોએ મમતા બેનરજીને પૂછ્યું કે શું વર્ષ 2029ની લોકસભા બંને નથી. બીજું કે, ભાજપ કે કેન્દ્ર પ્રધાનપદના ઉમેદવાર હશે? ત્યારે આ સવાલ પર તેઓ ચૂપ રહેતાં

જોવા મળ્યાં. સાથે જ તેમણે કહ્યું, ‘અમે કાલે પ્રેસ કોન્ફરન્સ કરીશું.’ ખાસ વાત એ છે કે પશ્ચિમ બંગાળની ચૂંટણી હારતાં પહેલાં અનેક પ્રસંગોએ અવિભાજીત ટીએમસી દ્વારા કોંગ્રેસના નેતૃત્વ પર સવાલો ઉઠાવવામાં આવતા રહ્યા છે.

બીજી બાજુ બંગાળ કોંગ્રેસ નેતા અધીર રંજન ચૌધરીએ કહ્યું, ‘દીદીએ દિલ્હી જવું પડ્યું, તેનું કારણ આપ સો જાણો છો... કારણ કે તેઓ પશ્ચિમ બંગાળમાં હારી ચૂક્યાં છે.’

તેમણે ઉમેર્યું, ‘ઘણા કહેવાતા નેતાઓએ અગાઉ વિપક્ષી ગઠબંધનના નેતૃત્વ માટે રાહુલ ગાંધીનો વિરોધ કર્યો હતો, પરંતુ વાસ્તવિકતા એ છે કે માત્ર રાહુલ ગાંધી જ ગઠબંધનનું નેતૃત્વ કરી શકે છે અને તેમણે જ સૌથી આગળ રહેવું જોઈએ.’ તેમણે એમ પણ કહ્યું કે જો બેનરજીએ ગાંધીજીના નેતૃત્વનો સાથ આપ્યો હોત, તો પરિસ્થિતિ ઠીંકી અલગ હોત.

**ધનરાજ નથવાણી સપાના ઉમેદવાર!**

ઉત્તર પ્રદેશમાં રાજ્યસભાની ચૂંટણી માટે સમાજવાદી પાર્ટી દ્વારા ઉદ્યોગપતિ ધનરાજ નથવાણી

(પરિમલ નથવાણીના પુત્ર અને રિલાયન્સ ઈન્સ્ટ્રીક્સના ચુપ પ્રેસિડેન્ટ)ને ઉમેદવાર બનાવવાનો નિર્ણય અત્યંત ચોંકાવનારો અને રાજકીય રીતે ખૂબ જ વ્યૂહાત્મક માનવામાં આવે છે.

આ ‘વાઈલ્ડ કાર્ડ એન્ટ્રી’ પાછળનું મુખ્ય રાજકીય અને વ્યવહારુ ગણિત જાણી લેવા જેવું છે. ધનરાજ નથવાણી દેશના અગ્રણી

### રાજ્યોની વણઝાર

ઉદ્યોગઘરાના (રિલાયન્સ) સાથે સંકળાયેલા છે અને તેમનું કુટુંબ બિઝનેસ અને પોલિટિક્સ બંને ક્ષેત્રોમાં ઊંડી પકડ ધરાવે છે. સપા આના દ્વારા ચૂંટણી વ્યવસ્થાપનને વધુ મજબૂત કરવા માંગે છે. બીજું, ઉત્તર પ્રદેશની વિધાનસભામાં આંકડાકીય રીતે ભાજપ બહુમતીમાં હોવા છતાં,

# ઈન્ડિયા ગઠબંધનનું નેતૃત્વ અને કોંગ્રેસની આંતરિક કસોટી

કોંગ્રેસ માટે એક સારા અને એક કોખરાબ બંને સમાચાર છે. તે આળસ અને અનિર્ણયક્તામાંથી બહાર આવવા માટે સખત સંઘર્ષ કરી રહેલી અને પોતાની જ જાળમાંથી બહાર આવવા મથી રહી છે. તે જેટલો વધુ પ્રયાસ કરી રહી છે સ્થિતિમાં કોઈ ફેરફાર થતો નથી. તેણે આગામી ચૂંટણી લડાઈ માટે યુદ્ધના ધોરણે તૈયાર થવાની જરૂરિયાત છે. જો કે, એક તરફ ભવ્ય જૂની પાર્ટીની તરફેણમાં સંજોગો ઝડપથી બદલાઈ રહ્યા છે, તો બીજી તરફ તેને નેતૃત્વને એ વાતનો અદાજો પથી કે, એક મુખ્ય વિપક્ષી પાર્ટી તરીકે આ સમયે તેણે કેવી ભૂમિકા ભજવવી જોઈએ.

ભારતનું ચૂંટણી પંચ-જે નિષ્પક્ષ ચૂંટણી કરાવવા માટે જવાબદાર એક પ્રમુખ બંધારણીય સંસ્થા છે-તેની કામ કરવાની સંપૂર્ણપણે અપારદર્શક અને કેન્ત્રીકૃત પદ્ધતિને લઈને વિવાદ ખૂબ વધી ગયો છે. જો કે, એ વાત અલગ છે કે તેઓ ઘણી ચૂંટણી હાર્યા પછી અને એકબીજા પર સતત આક્ષેપો-પ્રતિઆક્ષેપો કર્યા પછી સાથે આવ્યા છે. જો કે, વર્તમાન સંજોગોએ કદાચ તેમની પાસે સાથે આવીને મળીને લડવાનો સંકલ્પ કરવા વિરોધ પ્રદર્શનોનો સંયુક્ત કાર્યક્રમ જાહેર કરીને ચૂંટણી પંચ તેમ જ નરેન્દ્ર મોદી-અમિત શાહની જોડીને સીધો પડકાર ફેંક્યો છે, તો તે કોંગ્રેસ માટે ખુશીના સમાચાર છે જે થોડા સમય પહેલાં તેના ગઠબંધન સહયોગીઓના જ નિશાન પર હતી. સહયોગીઓએ, નરેન્દ્ર મોદીની આગેવાની હેઠળના શાસનને મુખ્ય નિશાન બનાવવાના બદલે કોંગ્રેસ અને ખાસ કરીને રાહુલ ગાંધીને નિશાન કરવાનું પસંદ કર્યું હતું.

ઉપલબ્ધ તમામ અહેવાલો અને વર્તમાન પરિસ્થિતિને જોતાં ડેઠ ગઠબંધનની ઇચ્છા બાદ આપણને એ નિર્ણય કરવા માટે પ્રેરિત કરે છે કે ગઠબંધનની આ હાઈ-પ્રોફાઇલ બેઠકે ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ દ્વારા આશ્ચર્યજનક રીતે તૈયાર કરવામાં આવેલી મોડર્નાઈઝેશનના આસપાસ વિપક્ષને સફળતાપૂર્વક એકત્રિત કર્યા છે. નિર્વાચન સદનના કોરિડોરની નેતા ગઠબંધન સહયોગીઓના જ નિશાન પર હતી. સહયોગીઓએ, નરેન્દ્ર મોદીની આગેવાની હેઠળના શાસનને મુખ્ય નિશાન બનાવવાના બદલે કોંગ્રેસ અને ખાસ કરીને રાહુલ ગાંધીને નિશાન કરવાનું પસંદ કર્યું હતું.

ઉપલબ્ધ તમામ અહેવાલો અને વર્તમાન પરિસ્થિતિને જોતાં ડેઠ

સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૬ની ઈન્ડિયા ગઠબંધનની બેઠકે કોંગ્રેસને તેના નેતા તરીકે મજબૂતાઈથી સ્થાપિત કરી દીધી છે. માત્ર સૌથી અસ્થિર અને અણધાર્યાં સહયોગી-નેતા અને તુષ્કમૂલ કોંગ્રેસનાં વડાં મમતા બેનરજી જ સોનિયા ગાંધી અને આશ્ચર્યજનક રીતે રાહુલ ગાંધીની આગેવાની હેઠળના કોંગ્રેસ નેતૃત્વ પ્રત્યે પોતાની સદ્બાવના પ્રદર્શિત કરવા માટે ઉત્સુક દેખાયાં એવું નથી, પરંતુ બેઠકમાં હાજરી આપનાર આશરે ૨૦ જેટલા ગઠબંધન સહયોગીઓએ સમગ્ર દેશમાં ઉપસ્થિતિવાળી એકમાત્ર રાષ્ટ્રીય પાર્ટી તરીકેના તેના દરજ્જાના આદરરૂપે કોંગ્રેસ માટે સંપૂર્ણ જગ્યા છોડી દીધી હતી.

### રાજધાનીના અંતરંગ

### અનિલ આનંદ

**સહયોગીઓએ નરેન્દ્ર મોદીની આગેવાની હેઠળના શાસનને મુખ્ય નિશાન બનાવવાના બદલે કોંગ્રેસ અને ખાસ કરીને રાહુલ ગાંધીને નિશાન કરવાનું પસંદ કર્યું હતું**

તેના અસ્તિત્વનાં છેલ્લાં ત્રણ વર્ષ દરમિયાન આ ભાવના બિલકુલ ગેરહાજર હતી.

મીડિયા અહેવાલોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ગઠબંધનની આ હાઈ-પ્રોફાઇલ બેઠકે ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ દ્વારા આશ્ચર્યજનક રીતે તૈયાર કરવામાં આવેલી મોડર્નાઈઝેશનના આસપાસ વિપક્ષને સફળતાપૂર્વક એકત્રિત કર્યા છે. નિર્વાચન સદનના કોરિડોરની નેતા ગઠબંધન સહયોગીઓના જ નિશાન પર હતી. સહયોગીઓએ, નરેન્દ્ર મોદીની આગેવાની હેઠળના શાસનને મુખ્ય નિશાન બનાવવાના બદલે કોંગ્રેસ અને ખાસ કરીને રાહુલ ગાંધીને નિશાન કરવાનું પસંદ કર્યું હતું.

ઉપલબ્ધ તમામ અહેવાલો અને વર્તમાન પરિસ્થિતિને જોતાં ડેઠ

મિશન પર ચાલી રહી છે.

કોંગ્રેસ હાઈકમાન્ડે પ્રારંભિક અનિચ્છા અને ટીલ મૂક્યા બાદ આખરે પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિના વડા અમરિંદર સિંહ વેરિંગને બદલવાનો નિર્ણય કર્યો છે, જે ટોચના નેતૃત્વ માટે પ્રસંગાને પાત્ર બનાવ કરતાં વધુ આશ્ચર્યજનક છે. પંજાબના તત્કાલીન એઆઈસીસી પ્રભારી ભૂશ બહેલે પોતાની શાખ અને નોકરી બંને ગુમાવી દીધાં. આમાં તેમની કોઈ ભૂલ નહોતી, કારણ કે દેખીતી રીતે તેમણે હાઈકમાન્ડના આદેશોનું પાલન કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, જેથી પીસીસીમાં વેરિંગ સામે વધી રહેલા રોષ છતાં કોઈ પણ ભોગે તેમનું રક્ષણ રી શકાય

અને તેનાથી પણ વધુ મહત્વની વાત એ છે કે, જ્યારે હાઈકમાન્ડે એઆઈસીસીના કોષાયક્ષ અજય માકેનની અધ્યક્ષતાવાળી સમિતિને અહેવાલને દબાવી રાખવાનું પસંદ કર્યું ત્યારે વધુ શરમજનક સ્થિતિ સર્જઈ, જેમને રાજ્યના નેતૃત્વના વ્યાપક વર્ગનો મૂડ જાણવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું હતું. પંજાબની આ ઘટના જીઓપીના શીર્ષ નેતૃત્વ માટે આંખ ઉઘાડનારી સાબિત થવી જોઈએ અને એવા સમયે પોતાનું ઘર વ્યવસ્થિત કરવા માટે ખૂબ જ જરૂરી આત્મનિરીક્ષણ કરવા મજબૂર કરવી જોઈએ, જ્યારે સમગ્ર વિપક્ષે ગાંધીના નેતૃત્વ પર વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો છે. માકેન સમિતિના અહેવાલોના આધારે ફેરફાર કરવાનું પગલું માત્ર હાઈકમાન્ડને

શરમમાંથી બચાવી શકત નહીં.

પંજાબ જેવી સ્થિતિ અન્ય ઘણાં રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં ખાસ કરીને ઓડીશપ્રોશના અને તેટલા જ સંવેદનશીલ જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં પ્રવર્તી રહી છે. શીર્ષ નેતૃત્વએ પંજાબમાં પોતાના અસરજનનું મૂલ્યાંકન કરવું જોઈએ અને તે અનુસાર અન્ય રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના સંબંધમાં દિશા નક્કી કરવી જોઈએ.

જો ગાંધીએ વ્યાપક સંદર્ભમાં પોતાનું નેતૃત્વ મજબૂતાઈથી સ્થાપિત કરવું હોય તો ડેઠ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૨૬ની બેઠકના સહયોગીઓના મિજાજમાં આવેલા પરિસ્થિતિવશાત્ ફેરફારને સંપૂર્ણપણે વટાવવો જોઈએ અને વધુ મજબૂત નિશાન રક્તી હતું.

વિરોધની છ-સૂત્રીય રણનીતિની જાહેરાત કરતાં ખડગેએ એ સ્પષ્ટ કરી દીધું છે, ગાંધી જ તેની આગેવાની કરશે. તેમના અને ગાંધી માટે હવે બે મોરચે લડાઈ એ છે કે ઈન્ડિયા ગઠબંધનનું અસરકારક રીતે સંચાલન કરવું અને સાહેબકે ઝડપી અને કઠોર નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા દ્વારા પંજાબ જેવી પરિસ્થિતિઓનું પુનરાવર્તન થતું અટકાવવું.

ગઠબંધનની છ-સૂત્રીય સંયુક્ત વિરોધ રણનીતિ:

૨-૮ ઓક્ટોબર: દેશભરમાં જિલ્લા સ્તરે ‘લોકતંત્ર બચાવો’ કૂચ. ૬ ઓક્ટોબર: તમામ વિપક્ષી સાંસદો દ્વારા ચૂંટણી પંચની મુખ્યાલય તરફ સંકલિત કૂચ.

ઑક્ટોબરના મધ્યમાં: ભારતના રાષ્ટ્રપતિ પાસેથી સત્તાવાર હસ્તક્ષેપની માંગણી.

૧ નવેમ્બર: નવી દિલ્હીમાં એક વિશાળ સંયુક્ત રેલી. વિપક્ષી જૂથના નેતા હોવાના નાતે કોંગ્રેસ સામેનો પડકાર ખૂબ મોટો છે, પરંતુ આળસ ખંખેરી નાખવા અને આંતરિક તથા બાહ્ય સુધારાઓની દિશામાં આગળ વધવા માટે આ એક સુવર્ણ તક છે.

- *આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં વિચારો લેખકનાં પોતાના છે.*

## ચર્ચાપત્ર

**માનવ ને માનવ તરીકે ગણીએ!**

મહાત્મા ગાંધીજી ની 2જી ઓક્ટોબરે જન્મ દિન નિમિતે સ્વચ્છતા અભિયાન શરૂ કરવામાં આવે તે સમયે રાજકીય મહાનુભવો દ્વારા હાથમાં ઝાડું લઈ સફાઈ નો પ્રારંભ કરવામાં આવે છે. ખરા અર્થમાં મહાત્મા ગાંધી જી સ્વચ્છતા ના આગ્રહી હતા પણ તેઓ જાતે પાંચખાન સાફ કરતા હતા અને તે સમયે ગાંધીજી વાલ્મિકી કોલોની માં રહેવાનું પસંદ કરતા હતા જ્યારે આજે તો મકાન મેળવવા જઈએ તો તમે કેવા પુછે છે. ગાંધીજી ની સાચા અર્થમાં જન્મ દિનની ઉજવણી ત્યારે જ સાર્થક ગણાશે કે આપણે ગાંધીજી એ બતાવેલા રાહ પર ચાલીએ. માનવ ને માનવ તરીકે ગણીએ. આઝાદી મેળવતા પહેલા અનેક પ્રકારની મુશ્કેલીઓ વેઠવી પડી. ફક્ત એક પોતડી પેહરી આપણી અપાવી.

સ્વછતા અભિયાન અવિરત ચાલુ રહેવું જોઈએ દરેક ને દરેક કામ કરવાનો અવસર પ્રાપ્ત થવો જોઈએ. ગાંધીજી કહેતાં કોઈ કામ ઊંચું નથી કે નીચું. આપણા દેશમાં તો કયરો ફેંકવા વાળા ઊંચા અને ઊંચકવા વાળા ને નીચા ગણવાની માનસિકતા ક્યારે દૂર થશે.

**સુરત**  • **-ચન્દ્રકાન્ત રાણા**

**શ્રાદ્ધપક્ષ: સુરતી પરંપરા**
ભાદરવા મહિનાના કૃષ્ણ પક્ષને પિતૃપક્ષ આ શ્રાદ્ધ ્ષ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. આ સમય દરમિયાન સુરતીઓ પોતાના પરિવારના અવસાન પામેલા સભ્યોની તિથિ પ્રમાણે શ્રાદ્ધ કરે છે. સનાતન સંસ્કૃતિમાં પરિવાર પરંપરા અને પૂર્વજો પ્રત્યે વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. આપના જીવનમાં માતા-પિતા દાદા દાદી અને અગાઉની પેઢીઓનું યોગદાન ક્યારેક ભૂલી શકાય નહીં. તેમના કારણે આપણને જીવન સંસ્કાર સંસ્કૃતિ અને પરિવારની પરંપરા મળી છે. . સુરતી પરિવારમાં શ્રાદ્ધના દિવસે ખીર પૂરીનો કાગવાસ નાંખવામાં આવે છે. જમણમાં દૂધપાક અથવા લાડુ હોય છે. સુરતી પરિવારોમાં વારે તહેવારે બહેન, ભાણેજ અને જમાઈને જમવા બોલાવવાનો રિવાજ વર્ષોથી ચાલી આવેલો છે. પહેલાના સમયમાં શ્રાદ્ધના દિવસે રાત્રે ભજનનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવેલો છે. જોનું નામ પડેલું તો આ રીંટિયા બારસ એ જેનો જન્મદિવસ આવે છે. હજી એક અણસાર આપુ તો મહાભારત ગ્રંથના અનુસાસન પર્વમાં આવતો શ્લોક ‘અહિંસા પરમો ધર્મ...’ જેમનો સિદ્ધાંત હતો તે મહાન વિભૂતિ..... નામ આપ સૌ એ શેધવાનું છે. અને અંતમાં થોડીક વાસ્તવિકતા રમુજ સાથે. એ મહાપુરુષ ના ‘ત્રણ વાંદરા’નું મરકડું પણ પ્રચલિત થયું હતું. બસ તો આ તિથિ એ કોનો જન્મદિવસ છે.

**સુરત**  • **-કિરટ મેઘાવાલા**

**હવે જી.એસ.ટી. નંબર મેળવવો સરળ!**

પહેલા જી.એસ.ટી. નંબર મેળવવાની પ્રક્રિયા લાંબી અને જટિલ હતી. પરંતુ હવે વેપારીઓ, માટે સારા સમાચાર છે. હવે જી.એસ.ટી.માં નવો નંબર લેવા માટેની પ્રક્રિયા સરળ બનાવવાના ભાગરૂપે થોડા સમય પહેલાં આ સાત દિવસમાં નંબર આપવામાં નિયમ અમલી બનાવાયો છે.

હવે નંબર મેળવવા ફોર્મ ભરતી વખતે વિગતો ભરવાની જરૂર નથી. પાન અને આધાર નંબર નાંખતા જ કોર્મની વિગતો આપોઆપ ભરાઈ જશે. આ ઉપરાંત ઓપિસ